

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

СИЛАБУС

Актуальне мистецтво в контексті сучасної культури

Ступінь вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	03 Гуманітарні науки
Спеціальність:	034 Культурологія
Освітньо-професійна програма:	Культурологія
Освітня кваліфікація:	Бакалавр культурології
Професійна кваліфікація: креативних індустрій	Фахівець з аналітики культури та

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання кафедри культурології
№ 5 від «24» червня 2020 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 034 Культурологія Освітня програма: Культурологія Освітній рівень: бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 180/6		Рік навчання – 4 курс
		Семестр - 8 семестр
		Лекції – 30 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) – 30 год.
		Самостійна робота - 110 год.
	Консультації - 10 год.	
Мова навчання	Форма контролю: залік	українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Головей Вікторія Юріївна

Науковий ступінь: доктор філософських наук

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри культурології, професор

Контактна інформація: моб. тел. 095 5918009, 067 3343073, *ел. адреса:*

V_golovey@ukr.net

Дні занять: вересень-грудень 2020

<https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i-mistectv-0?>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Програма навчальної дисципліни «Актуальне мистецтво в контексті сучасної культури» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Культурологія». Передбачається вивчення історико-культурних передумов розвитку мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ століття в контексті становлення культури постмодерну, висвітлення основних тенденцій і напрямів розвитку актуального мистецтва, аналіз особливостей творчості видатних зарубіжних і українських митців. Вивчення цієї дисципліни сприятиме естетичному розвитку особистості, кращому розумінню сучасного мистецтва у цілому, та окремих його різновидів зокрема, у тому числі – концептуального мистецтва, перформансу, медіамистецтва, художнього акціонізму тощо.

2. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Аналітика культури», «Естетика і культурологія мистецтва», «Сучасна культура», «Медіакультура» тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальне мистецтво в контексті сучасної культури» є формування розуміння формальних і змістовних особливостей актуального мистецтва, соціокультурної обумовленості його розвитку. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення соціокультурних передумов становлення актуального мистецтва; вироблення умінь та навичок порівняльно-культурологічного аналізу його напрямів і течій; знайомство з творчістю видатних сучасних митців; висвітлення особливостей актуального мистецтва в Україні й, зокрема, на Волині.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення навчальної дисципліни формує у студентів такі професійні **загальні компетенції (ЗК)**:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 7. Здатність працювати автономно.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетенції (СК)

СК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

СК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

СК 5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства.

СК 8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвілєві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу.

СК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

СК 11. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології.

СК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації. Здатність до критичного усвідомлення варіативності культурологічних знань та навичок відповідно до завдань та специфіки конкретної ситуації і соціокультурних умов.

СК 13. Здатність до професійної взаємодії з представниками інших спеціальностей, а також залучення до розв'язання культурних проблем представників громадськості.

СК 14. Опанування теоретичних та практичних основ розвитку культурних і креативних індустрій, передусім, івент-менеджменту, арт-кураторства, екскурсійної та музейно-галерейної діяльності.

СК 15. Здатність до пошуку інноваційних способів розв'язання актуальних суспільних проблем на основі системного розуміння розмаїття культурних норм та специфіки актуальних соціокультурних процесів.

СК 16. Здатність аналізувати специфіку Волині як пограничного регіону в етнокультурологічному та полікультурному контекстах.

А також досягаються визначені Освітньою програмою **програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПРН 6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПРН 8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик,

ПРН 18. Здатність моніторити соціокультурний потенціал та креативний ресурс Волині з метою налагоджування транскордонного співробітництва та міжкультурної взаємодії.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	* Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Актуальне мистецтво: поняття і типологія.						
Тема 1. Соціокультурні передумови радикальних трансформацій мистецтва в контексті постмодерної культури.	15	2	2	1	10	ВП/4
Тема 2. Проблеми дефініції поняття «актуальне мистецтво» та його визначальні характеристики.	15	2	2	1	10	ВП/4
Тема 3. Структурні й формальні особливості актуального мистецтва.	17	2	2	1	12	ВП/4
Тема 4. Типологія сучасного мистецтва, його видова та жанрова різноманітність.	17	2	2	1	12	ДС/4
Тема 5. Цифрове аудіовізуальне мистецтво.	17	2	2	1	12	РМГ/4
Разом за змістовим модулем 1	81	10	10	5	56	20
Змістовий модуль 2. Основні тенденції і напрями розвитку contemporary art.						
Тема 6. Особливості та ключові тенденції розвитку актуального мистецтва: світовий та український контексти.	21	4	4	1	12	ПР/4
Тема 7. Напрями актуального мистецтва та їх видатні представники (перформанс, гепенінг, відеоарт, інсталяція,	23	6	6	1	10	ВП/4

інвайронмент, ленд-арт, стріт-арт та ін.).						
Тема 8. Кібермистецтво. Флешмоб і смартмоб.	21	4	4	1	12	ПР/4
Тема 9. Особливості розвитку актуального мистецтва в Україні.	19	4	4	1	10	ВП/4
Тема 10. Актуальне мистецтво у Луцьку.	15	2	2	1	10	ПР/4
Разом за змістовим модулем 2	99	20	20	5	54	20
Усього годин	180	30	30	10	110	40
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин						100

*Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РМГ – робота в малих групах, ВП – відповіді на питання; ТР – тренінг, ПР – презентація, МКР / КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять студентами є обов'язковими, допускаються пропуски занять з поважних причин (хвороба студента, сімейні обставини тощо).

Теми пропущених занять повинні бути відпрацьовані студентом самостійно і здані викладачу у вигляді індивідуальних завдань. Якщо студент має вагомні причини, що не дозволяють йому систематично відвідувати заняття, він може перейти на вільний графік з дозволу декана факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. Підготовані студентом індивідуальні завдання (*проблемні завдання, реферати, творчі роботи, есе*) мають продемонструвати поглиблене вивчення джерел, змістовність і глибину розкриття теми, творчий підхід і самостійність мислення, оригінальність висновків. За потреби студент може отримати консультацію у викладача у позааудиторний час. Студенти мають дотримуватись етичних норм академічної доброчесності та не допускати обману й академічного плагіату. Під академічним плагіатом розуміється оприлюднення (частково або повністю) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення [опублікованих текстів інших авторів](#) без відповідного посилання (цитовання). подання робіт, які є не вашими особистими розробками, копіювання чужих ідей без відповідного цитування.

Політика щодо дедлайнів (крайній термін) та перекладання. Диференційований залік проводиться в терміни, визначені деканатом у 1-му семестрі. Студентам, що не з'явилися на диференційований залік з поважних причин дозволяється перекладання в інший термін, встановлений деканатом. Третя й остання спроба складання заліку відбувається за присутності комісії з трьох викладачів, яких визначає деканат, включаючи викладача, який викладав дисципліну.

Методи та засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, завданням якого є перевірка студентами вивченого матеріалу, визначення ступеня його засвоєння, вироблення навчальних та дослідницьких навичок, формування вміння самостійної роботи з філософськими текстами та

спроможності їх осмислення і інтерпретації; а також вироблення навичок письмової та усної самопрезентації.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях (усне та письмове опитування);
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять (індивідуальні співбесіди);
- ✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- ✓ контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт. На модульну контрольну роботу виносяться питання, розглянуті під час вивчення змістового модуля на лекціях, семінарах і самостійно.

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття – (за роботу на одному занятті – 4 бали; у тому числі – відповідь на питання – 3 бали, доповнення – 1 бал) – 32 бали;
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 8 балів;
модульна контрольна робота №1 – 30 балів;
модульна контрольна робота №2 – 30 балів.

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри;
- творчий підхід, самостійність мислення.

Повне й глибоке змістовне розкриття питань по темі оцінюється 4 балами; достатній рівень розкриття – 3 балами; часткове розкриття – 2 балами; поверхневе й неповне розкриття – 1 балом; якщо зміст теми зовсім не розкрито – 0 балів.

Заохочувальні бали за наукову роботу:

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі – роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 10 балів. Участь у роботі наукової конференції – до 5 балів (за отримане призове місце – 10 балів); участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді – 5 балів (за отримане призове місце – 10 балів); наукова публікація: тези – 5 балів, стаття – до 10 балів.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Якщо сума балів за поточні оцінки, презентації та модульні контрольні становить не менше 75 балів, то за згодою студента вона може зарахуватися як підсумкова оцінка з дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Залік складається в усній формі. Студенти в довільному порядку отримують по 3 залікових питання (по одному питанню з кожного модулю) і дають відповіді. Повна відповідь на одне питання оцінюється максимально в 20 балів. Отримані бали за відповіді на залікові питання (макс. 60 балів) додаються до балів, отриманих упродовж поточного семестрового навчання (макс. 40 балів), і так формується підсумкова оцінка з предмету (макс. 100 балів).

Критерії оцінювання відповіді на питання екзаменаційного білету:

- Повна правильна відповідь – 27-30 балів;
- Неповна правильна відповідь – 22-26 балів;
- Відповідь частково правильна – 18-21 балів;
- Відповідь зі значними похибками – 11-17 балів;
- Відповідь неправильна – 1-10 балів;
- Відповідь відсутня – 0 балів.

Отримані бали за відповіді на питання екзаменаційного білету (макс. 60 балів) додаються до балів, отриманих упродовж поточного семестрового навчання (макс. 40 балів), і так формується підсумкова оцінка з предмету (макс. 100 балів).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності. // Беньямін В. Вибране. / Пер. з нім. – Львів, 2002. – С. 53-97.
2. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. / Пер. з франц. – К., 2004.
3. Бонами Ф. Я тоже так могу : Почему современное искусство все-таки искусство / пер. с ит. К. Мискарян под ред. М. Визеля. Москва : V-A-C press, 2013. 204 с.
4. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000-х. Київ : Фонд підтримки візуальних досліджень, 2011. 206 с.
5. Бурлака В. Фігуративний живопис кінця 1980-х – початку 2000-х років: тенденції розвитку // Сучасне мистецтво. Зб-к Інституту проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Вип. І. – К., 2004.
6. Вишеславський Г. А., Сидор-Гібелинда О. В. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України. Париж-Київ, 2010. 416 с.

7. Головей В. Перформативні арт-практики в контексті антропології медіа/ В. Ю. Головей // Науковий вісник Східноєвропейського національного ун-ту імені Лесі Українки. Філософські науки. – 2017. – № 13-14. – С. 124–129.
8. Головей В. Соціокультурні передумови становлення відеоарту в контексті розвитку медіатехнологій / В. Ю. Головей, О. Рудь // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2019 – № 12 (396). – С. 48–52.
9. Ерохин С. В. Цифровое компьютерное искусство. Санкт-Петербург : Алетейя, 2011. 192 с. (Серия : Цифровое искусство).
10. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії. – К., 2004.
11. Сидоренко В. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / Ін-т проблем сучасного мист-ва ; Акад. мистецтв України. Київ : ВХ [студію], 2008. 187 с.
12. Сильваши Т. Чистая живопись // Современное визуальное искусство. 2003. № 1. С. 8-10.
13. Хайдеггер М. Исток художественного творения // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX-XX вв. М: Изд-во Московского Ун-та, 1987.
14. Чміль Г.П. Екранна культура: плюральність проявів. – Харків, 2003.
15. Grau O. Media Art Histories. Cambridge : The MIT Press, 2010. 475 p.
16. Rush M. New Media in Art. 2nd ed. London : Thames & Hudson, 2005. 248 p. (World of Art).
12. Shanken E. A. Art and Electronic Media. London : Phaidon Press, 2014. 304 p.

Додаткова література:

1. Гройс Б. Искусство утопии. М., 2003.
2. Гройс Б. Комментарии к искусству. М., 2003.
3. Жижек С. То, что вы всегда хотели знать о Лакане, но боялись спросить у Хичкока. М., 2004.
4. Зонтаг С. Про фотографію. К., 2002.
5. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. К., 2002.
6. Орлов А.М. Духи комп'ютерной анимации. – М., 2003.
7. Пелевин В. Generation "П". М., 2003.
8. Подорога В.А. Постмодернизм и культура. М., 1991.

Інтернет-ресурси:

Art Ukraine – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://artukraine.com.ua/>
 Відкритий архів українського медіамистецтва (Фундація ЦСМ). URL : <http://platfor.ma/>
 Google Arts & Culture – [Електронний ресурс] – Режим доступу :
<https://artsandculture.google.com/>
 Енциклопедія нових медіа (New Media Encyclopedia). URL : <http://www.newmedia-art.org/>
 Международный журнал исследований культуры / International Journal of Cultural
 Research. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.culturalresearch.ru
<https://www.facebook.com/watch/?v=349731845672499>
 МедіаАртМузей (Німеччина). URL : <http://www.medienkunstnetz.de>
 ПінчукАртЦентр. URL : <http://pinchukartcentre.org/>
 Кіберфест (щорічний Фестиваль кібермистецтв). URL : <http://cylandfest.com/site/>
 CYLAND: Медіа Арт Лабораторія. URL : <http://cyland.org/lab/>
 MAG MS Media Arts Group Ukraine. URL : <http://mami.org.ua/>